

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/tematy/aparat-bezpieczenstwa/38752,Esbecy-a-nauka.html>

ESBECY A NAUKA

Kontrola środowiska nauczycielskiego wszystkich stopni – od podstawowego po akademicki – odgrywała dużą rolę w działaniach komunistycznej partii i SB. Wpływ na kształtowanie młodego pokolenia wywierany przez nauczycieli wymagał bezwzględnej eliminacji ze szkół i uniwersytetów ludzi negatywnie ustosunkowanych do PRL. W przypadku kręgów akademickich na wymóg gorliwości i czystości ideologicznej nakładały się wywiadowcze i kontrwywiadowcze cele SB, wykorzystujące działalność badawczą do szerokiej praktyki szpiegowskiej. Osoby wrogo nastawione do komunizmu bezwzględnie niszczone w rodzimym środowisku, stosując wszystkie dostępne środki dezintegracyjne.

Kuszenie „pięknego umysłu”

Mirosław Sikora,
IPN Katowice

Środowiska saskowców było, jest i będzie naturalnym obiektem zainteresowania służb specjalnych, a co za tym idzie – jednym z ważniejszych źródeł rekrutowania osobowych źródeł informacji.

Na możliwość operacyjnego wykorzystania wiedzy naukowców zwróciła uwagę Służba Bezpieczeństwa PRL. Departamenty I (wywiad) i II (kontrwywiad) MSW interesowały się zwłaszcza naukowcami, którzy posiadali ugruntowane kontakty zawodowe lub prywatne na Zachodzie, a przy tym zapraszani byli na wykłady i konferencje organizowane przez tamtejsze uniwersytety i placówki

badawcze. Wizyty stanowiły okazję do zapoznania się ze stanem badań na Zachodzie, co niejednokrotnie nie było możliwe dla operujących tam kadrowych pracowników wywiadu polskiego. Wywiadowi zależało na przechwytywaniu zachodniej myśli technicznej poprzez uplasowanie w tamtejszych środowiskach naukowych własnej agendy. Wynik kontrwywiadu skupiał się natomiast na zabezpieczeniu analogicznych tajemnic PRL, co pozostawało w ścisłym związku z inwigilacją polskich pracowników saskowych. Obawiano się nie tylko tego, że udzielą oni informacji obcym służbom – świadomie bądź nieświadomie, lecz także tego, że mogą uciec na Zachód, wywołując nabytą w kraju wiedzę.

Cel

Stefan Węgrzyn urodził się 20 maja 1925 r. w Krakowie. Od 1930 r. mieszkał w Boryslawiu. Podczas wojny uczęszczał na kursy tajnego nauczania zakończone maturą w 1943 r. W drugiej połowie 1944 r. rozpoczął studia na Wydziale Elektrycznym Łwowskiego Politechnicznego Instytutu, przenosząc się po roku na Politechnikę Śląską (PS) w Gliwicach, którą ukończył w 1949 r. W badaniach z dziedziny elektrotechniki angażował się już w czasie studiów, wieszając je wydaniem pionierskiej publikacji w roku zdobycia dyplomu. Dwie kolejne prace przetłumaczono na francuski, niemiecki i szwedzki. W 1951 r. Węgrzyn obronił pracę doktorską. W II połowie lat 50. uczestniczył

NEZALEŻNA
GAZETA POLSKA
Wydanie 2008

Esbecy a nauka

06.06.2008

COFNIJ SIĘ